

4. 1. AMERIČKE CIVILIZACIJE

Razvoj američkih civilizacija pratimo promatrajući razvoj Inka, Maja i Azteka – naroda koji su nastanili područja Južne Amerike, Srednje Amerike i današnjeg Meksika.

Inke su oko 1200. godine naselili dolinu Cusco visoko u Andama, nepristupačan i negostoljubiv prostor. Oko 1460.g. grade mrežu prometnica i postaju dominantan narod koji nastanjuje područja današnjih država Perua, Ekvadora, Bolivije i Čilea. Najpoznatiji je sveti grad Machu Picchu, izgrađen na najvišem dijelu Anda, u današnjem Peruu. Većina arheologa smatra da je izgrađen kao posjed Inka cara, a moćna vojska Inka sagradila je kanale za navodnjavanje i sustave popločanih cesta, a građevinari su izgradili tvrđave, hramove i monumentalne kamene zgrade. Carstvo je oslabilo uslijed unutarnjih sukoba, tj. građanskog rata, da bi ga na kraju pokorio španjolski konfiskador Francisco Pizarro.

SVETI GRAD INKA - MACHU PICCHU

POPLOČENJE PROMETNICA

Maje su jedan je od najnaprednijih indijanskih naroda domorodačke Amerike. Bili su nastanjeni na području poluotoka Yucatana u Meksiku, te u Hondurasu, Salvadoru, Gvatemali i Belizeu. Moćna majanska civilizacija se javlja oko 2000. g. pr. Kr., a uništili su ju španjolski konkviskadori početkom 16. stoljeća. Ostatke njihovih gradova progutala je prašuma. Danas živi još oko 2 milijuna potomaka Maya. Gradovi su bili povezani mrežom cesta od kojih su neke i danas u upotrebi. Najvažniji gradovi bili su Comalcalco, Palenque, Copan, Calakmul, Uaxactun i Altun Ha. Najveći i najraskošniji grad, u kojem je živjelo između 75.000 i 100.000 ljudi, bio je Tikal. Rastom stanovništa rastao je broj gradova-država, a plemstvo koje je njima vladalo međusobno je sklapalo brakove, ali i ratovalo.

DREVNI GRAD MAJA - PALENQUE

SVETI GRAD – CHICHEN ITZA

CIVILIZACIJA MAJA - PALAČA

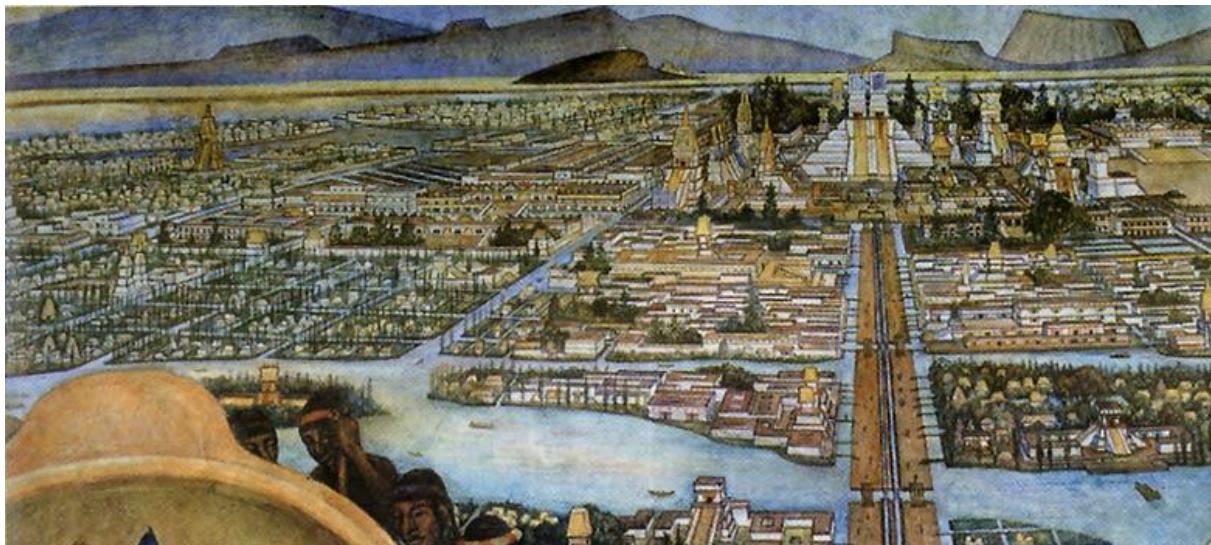

CIVILIZACIJA MAJA – DREVNI GRAD TIKAL

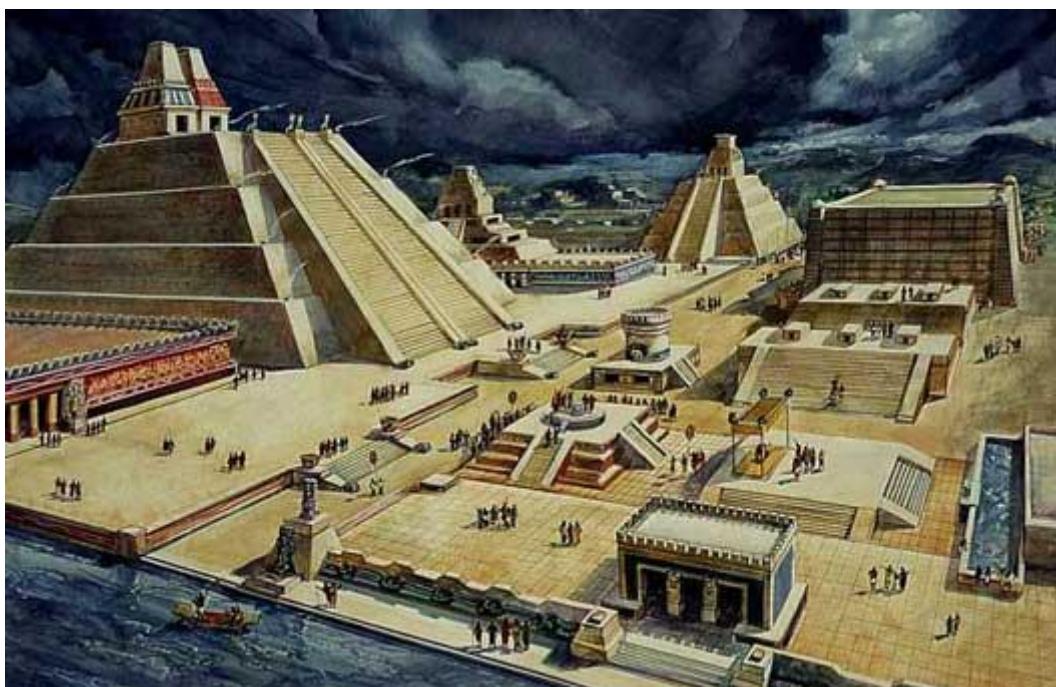
Azteci su narod nastao kao savez od 3 plemena koje je prema van djelovalo kao jedan narod pod astečkim imenom. Ova plemena bila su Acolhua iz grada Texcoca, Mexica iz Tenochtitlana, i najmanji Tlacopans (Tlakopanci) s glavnim gradom Tacuba (ili Tlacopan). Od 1426.-1520. konfederacija se angažirala u ratovima kojima su savladana plemena od Doline Mexica do Pacifika. Carstvo je osvojio Hernan Cortes 1519. godine. Tenochtitlán, prijestolnica Astečkog carstva utemeljena u XIV. stoljeću, bila je smještena na umjetno sagrađenom otoku kojeg su okruživale slane vode jezera Texcoco.

PRIJESTOLNICA TENOCHTITLAN

PRIJESTOLNICA TENOCHTITLAN

DETALJ IZ PRIJESTOLNICE

OSTACI VELIKE PIRAMIDE U DANAŠNJEM MEXICO CITY -ju

4.2. KRETA – MINOJSKA CIVILIZACIJA

KARAKTERISTIKE VREMENA

Kreta je otok u Egejskom moru, što znači da je prirodno zaštićena od neprijateljskih napada, iz tog razloga ne treba ni vojsku ni zidine koje bi ju štitile od napada izvana. Promatramo razdoblje 2500.g. pr. Kr. – 1500 g. pr. Kr. Ljudi se bave ratarstvom i trgovinom, država je bogata i stanovništvo se može posvetiti umjetnosti i kulturi. Društveno uređenje je robovlasničko, religija je mnogoboštvo – glavno božanstvo je bik – MINOTAUR. Mitski kralj Minos je uzdignut na nivo božanstva.

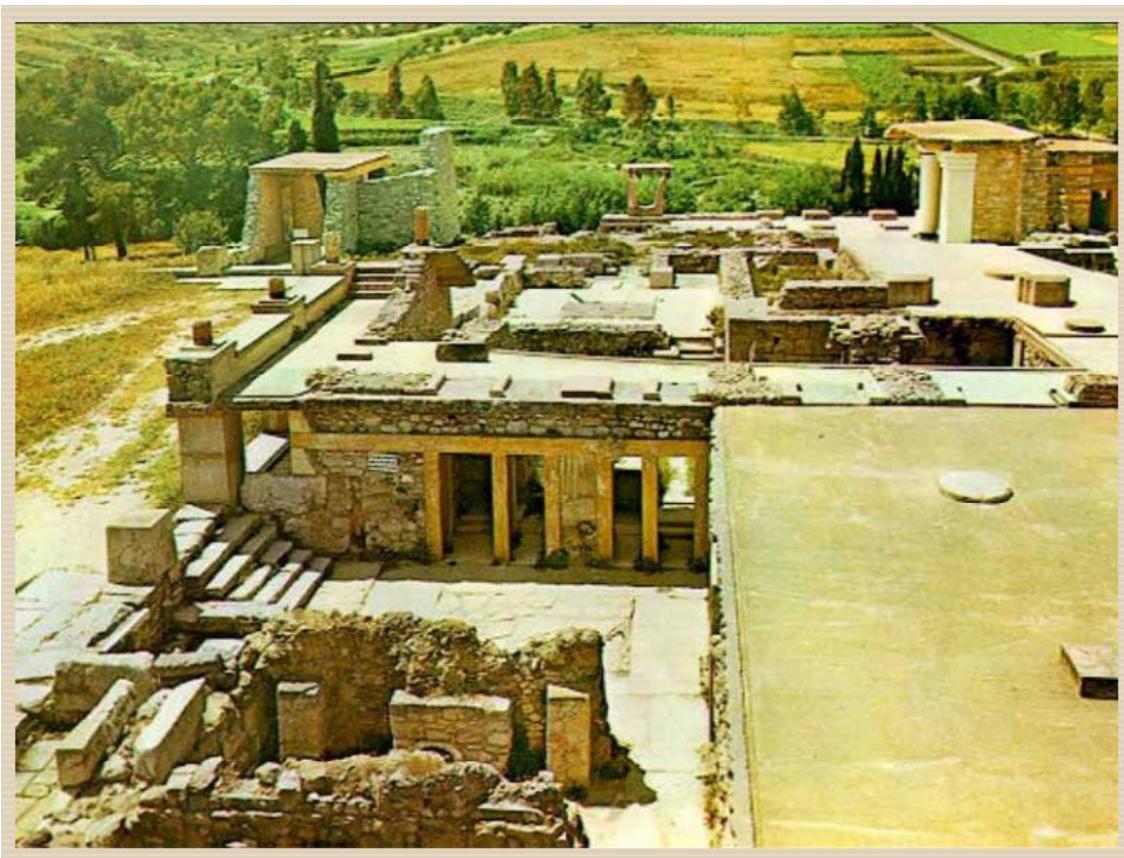
ZEMLJOPISNI POLOŽAJ OTOKA KRETE

MINOJSKA CIVILIZACIJA - ARHITEKTURA

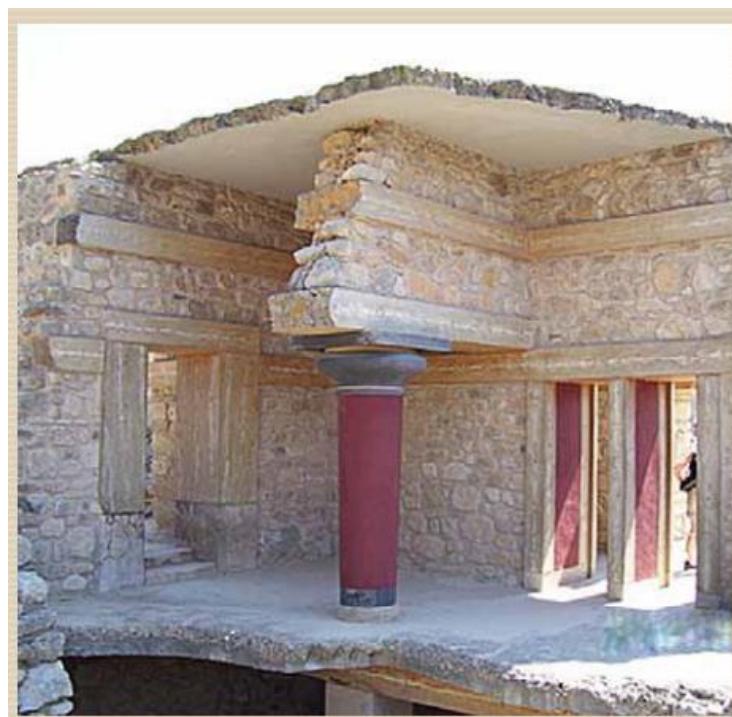
Arhitektura minojske civilizacije je bliska današnjem čovjeku po jednostavnosti i ljudskoj mjeri, po slobodnom rasporedu prostora, po terasastoj prilagodbi građevine konfiguraciji terena. Glavni arhitektonski oblik je palača – primjer rekonstrukcija palače u Knososu. Građena je od kamena i drva. Oko velikog pravokutnog centralnog dvorišta grupiraju se brojne prostore za reprezentaciju, stanovanje, skladišta, radionice i stubišta. Palača je imala mnoštvo zgrada koje su građene u više razina povezivanih stepenicama. Rasporedom prostorija, nizom trijemova i stepenica unutrašnji se prostori otvaraju i medusobno povezuju. Način organizacije palače je takav da je ona namjenjena raskošnom životu, a tome pridonosi i činjenica da je bila obojana živim bojama i oslikana. Za arhitekturu minojske civilizacije je karakterističan stup koji se sužava prema dolje, što nam dokazuje da graditelji ne razumiju način nosivosti konstruktivnih elemenata. Stup na vrhu ima trbušasti kapitel, a dimenzijom je primjeren ljudskoj dimenziji. Tijelo stupa je obojano jarko crveno, dok je kapitel crn.

KARAKTERISTIČNI STUPOVI

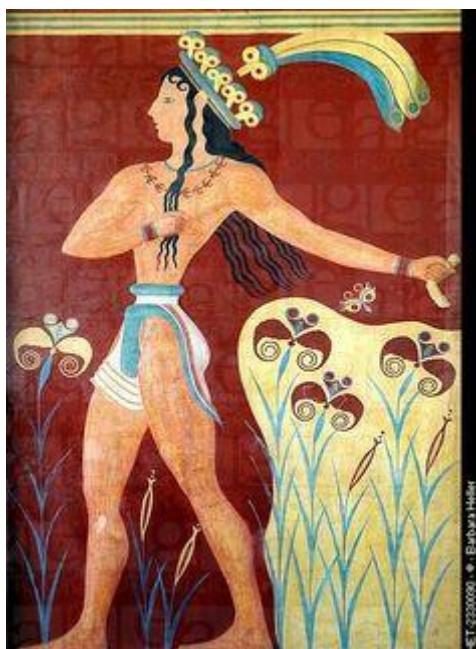

REKONSTRUKCIJA PALAČE KNOLOS

MINOJSKA CIVILIZACIJA – SLIKARSTVO

Slikarstvo se javlja kao zidno. Slike su pune vedrine, radosti, stvara se dojam ravnoteže, slobode, a što proizlazi iz načina života koji je neopterećen problemom zaštite, rata. Boje su svijetle, modre, bijele. Prikaz likova u pokretu, na način kao u Egiptu – glava i noge u profilu a tijelo prikazano frontalno. Dosta je prisutna stilizacija, kod prikaza lica, kose, ali prisutan je veći stupanj realizma nego u Egiptu. Prepoznajemo pojam ljepote muškog tijela – uzak struk, jake noge, razvijen prsnii koš – pr. Princ s pernatom krunom.

PRINC S PERNATOM KRUNOM

DVORSKE DAME

Oslikavaju se i posude, vase i čupovi na način da se likovni motivi slobodno šire površinom bez obzira na podlogu – pratimo slobodnu kompoziciju koja je neovisna o odrednicama oblika posude i asimetričnog je rasporeda.

OSLIKANA POSUDA

„ ZMIJSKA BOŽICA „ - 3D SKULPTURA

4.3. MIKENSKA CIVILIZACIJA

KARAKTERISTIKE VREMENA

Mikenska civilizacija nastala je na području poluotoka Peloponeza i Atike. To je razdoblje od 1600. – 1100. g. pr. Kr., vrhunac civilizacije je u 14. i 13. st. pr. Kr. Glavni grad je bio Mikena po kojoj je civilizacija dobila ime. Osim Mikene, veći gradovi na Peloponezu su Tiryns i Arg, a na Atici Atena. Smještaj na poluotocima uvjetuje ponašanje naroda – bili su ratnički narod jer nema prirodnih barijera. Kraj je brežuljkast i na njemu nastaju utvrđeni gradovi. Društveno uređenje je robovlasničko, religija je mnogoboštvo.

MIKENSKA CIVILIZACIJA – ARHITEKTURA

Oblici, proporcije i kompozicija se odlikuju snagom, čvrstoćom, stabilnošću, ali omjeri i proporcije nisu tako dobro savladane kao u Kreti, pa građevine djeluju zdepasto. Mikena je primjer arhitekture mikenske civilizacije, grad smješten na brežuljku, ograđen tzv. „kiklopskim zidinama“, sa kraljevskom palačom i dijelom u kojem su grobovi, kružnog oblika. Mikena je bio grad – utrda, ograđen obrambenim zidovima koji su bili građeni od velikih gromada kamena, pomno klesanih da bi što bolje pričanjali jedni uz druge, bez veziva. Na ulazu u grad stoje „lavljva vrata“ – dva vertikalna kamena i jedan horizontalni, na njemu stoji trokutasti kamen na kojem su isklesana dva lava, između kojih je stup, istog oblika kao i

stup iz minojske civilizacije. Taj trokutasti kamen predstavlja rasterećenje nadvratnog kamena, njime se prenose sile na vertikale. Palača je smještena na najvišoj točki i oko nje su zidine. Prostori palače su formirani oko središnjeg dvorišta, što podsjeća na minojsku civilizaciju ali nisu savladane proporcije.

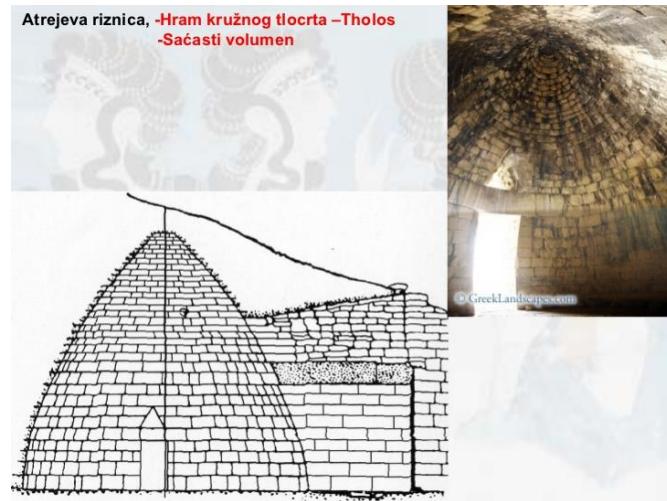

POGLED NA OSTATKE GROBOVA I PALAČE NA UZVISINI

„ LAVLJA VRATA „ – ULAZ U GRAD MIKENU

Atrejeva riznica je primjer grobne arhitekture tipa TOLOS – kružna kamera grobnica. (Atrej je otac kralja Agamemnona). Visoka je cca 13 m i promjera 13 m, djelomično ukopana u zemlju, građena od fino klesanog kamenog. Predstavlja drugi način rasterećenja nadvratnog kamenog i to „ praznim trokutom „.

ULAZ U ATREJEVU RIZNICU – RASTEREĆENJE POMOĆU „ PRAZNOG TROKUTA „

MIKENSKA CIVILIZACIJA – SLIKARSTVO

Javlja se kao zidno, slično minojskom, svijetle boje, plošno slikarstvo, stilizacija, otmjeno držanje likova, cijeli lik je prikazan u profilu.

ZIDNA SLIKA – MIKENJANKA KOJA NOSI KUTIJU

OSLIKAVANJA POSUDA – VOJNICI KOJI ODLAZE U RAT

Oslikavanje posuda je drugačije nego u minojskoj civilizaciji, prisutan ritam, pravilnost, red.

